

**Приватний вищий навчальний заклад
«Фінансово-правовий коледж»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії

 Губанова Т.О.

«22» березня 2021р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

навчальна дисципліна «Українська мова»

**для абітурієнтів на основі базової загальної середньої освіти
за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр»**

Ухвалено на засіданні
Предметної екзаменаційної
комісії з математики
Протокол № 1 від «22» березня 2021 року

Київ 2021

Пояснювальна записка

Екзаменаційна робота з української мови складається з 19 завдань. Зміст завдань відповідає чинній програмі для загальноосвітніх навчальних закладів та програмі для шкіл, ліцеїв і гімназій. Кожен варіант екзаменаційної роботи складається із завдань 3-х типів, які відрізняються за складністю та формою тестових завдань.

I тип. Завдання з вибором однієї правильної відповіді, що відповідають початковому і середньому рівням навчальних досягнень учнів. Таких завдань 13 (№1 - 13). Для кожного тестового завдання з вибором відповіді подано п'ять варіантів відповідей, із яких тільки одна правильна. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в бланку відповідей указана тільки одна літера, якою позначена правильна відповідь. При цьому учень не повинен наводити будь-які міркування, що пояснюють його вибір. Правильне розв'язання кожного завдання оцінюється одним балом. Якщо у бланку відповідей вказана правильна відповідь, то за це завдання нараховується 1 бал, якщо ж вказана учнем відповідь є неправильною, то виконання завдання оцінюється у 0 балів.

II тип. Завдання на встановлення відповідності. Таких завдань 5 (№14 - 18). Виконуючи їх, необхідно встановити відповідність між твердженнями, позначеними цифрами, і твердженнями, позначеними буквами, - скласти логічні пари. Завдання вважаються виконаними правильно, якщо учень правильно встановив логічні пари. За кожну правильно позначену пару учень одержує 1 бал. Максимальна кількість балів за повністю правильно виконане завдання - 4 бали.

III тип. Завдання на розстановку розділових знаків у складному реченні. Таке завдання одне (№19). Виконуючи його, необхідно правильно розставити розділові знаки у поданому реченні. Завдання оцінюється 3 балами, якщо у реченні розставлено усі необхідні знаки; 2 балами - якщо розставлено 2/3 розділових знаків; 1 балом - якщо розставлено 1/3 розділових знаків. Максимальна кількість балів за завдання №1-19 - 36.

Таблиця переведення тестових балів у рейтингову оцінку (за шкалою 100-200 балів)

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
6	100
7	104
8	108
9	112
10	116
11	120
12	124
13	128
14	132
15	136
16	140
17	143
18	146
19	149
20	152
21	155

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
22	158
23	161
24	164
25	167
26	170
27	173
28	176
29	179
30	182
31	185
32	188
33	191
34	194
35	197
36	200

Пороговий бал "склав/не склав" відповідає 6 тестовим балам.

"Пороговий бал" - мінімальна кількість (сума) тестових балів, отримання яких надає абітурієнту право участі в конкурсному випробуванні при вступі.

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ ІЗ БАЗОВОЮ ОСВІТОЮ (9 КЛАСІВ)

На екзамені з української мови вступники повинні показати:

1. Чітке знання теоретичного матеріалу з української мови.
2. Вміння чітко розпізнавати види складних речень.
3. Упевнене володіння основними вміннями та навичками, передбаченими програмою.

Програма з української мови складається з 2-х розділів. У першому з них представлено перелік основних понять української мови, які повинні знати вступники. У другому розділі вказані основні вміння та навички, якими повинні володіти вступники.

I. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ

1. Пряма й непряма мова як засоби передачі чужої мови. Заміна прямої мови непрямою.
2. Цитата як спосіб передачі чужої мови.
3. Діалог.
4. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.
5. Синонімічність різних способів передачі прямої мови. Інтонація речень з прямою мовою, діалогом.
6. Складне речення і його ознаки. Складні речення без сполучників, зі сурядним і підрядним зв'язками.
7. Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Смыслові зв'язки між частинами складносурядного речення.
8. Інтонація складносурядного речення. Синонімічність складносурядних речень із різними сполучниками, а також складносурядного речення й простих речень.
9. Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (способу дії й ступеня порівняльними, місця, часу, причини, наслідковими, мети, умовними, допустовими).
10. Синонімічність сполучникових складних, складнопідрядних і простих речень із відокремленими членами. Інтонація складнопідрядного речення.
11. Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами.
12. Розділові знаки між головною й підрядною частинами складнопідрядного речення.

13. Розділові знаки в складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

14. Безсполучникове складне речення Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення.

15. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.

16. Синонімічність сполучникових і безсполучникових складних речень і простих речень. Особливості інтонації складного безсполучникового речення.

17. Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності. Текст і його основні ознаки.

18. Структура тексту. Мікротема й абзац. Ключові слова в тексті й абзаці.

19. Види й засоби міжфразового зв'язку. Актуальне членування у висловлюванні: відоме й нове.

II. ОСНОВНІ ВМІННЯ ТА НАВИЧКИ

АБИТУРІЄНТ ПОВИНЕН:

1. Усвідомлювати поняття «пряма й непряма мова» як способи передачі чужого мовлення.

2. Знаходити речення з прямою й непрямою мовою, з цитатами, репліками діалогу, визначати їх особливості, виражальні можливості.

3. Правильно ставити розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі й обґрунтовувати їх, знаходити і виправляти помилки на вивчені правила.

4. Порівнювати виражальні можливості різних способів передачі прямої мови.

5. Розрізняти структурні відмінності простих і складних речень, складних речень зі сурядним і підрядним зв'язками.

6. Знаходити у тексті складносурядні речення, встановлювати смислові зв'язки між їх частинами.

7. Визначати види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами речення у складному, межі частин у складному реченні, кількість граматичних основ у ньому; розмежовувати складносурядні речення й прості речення, ускладнені однорідними членами.

8. Правильно ставити розділові знаки між частинами складносурядного речення й обґрунтовувати їх; знаходити і виправляти пунктуаційні помилки на вивчені правила.

9. Знаходити у тексті складнопідрядне речення з однією й кількома підрядними частинами.

10. Визначати головну й підрядну частини, види складнопідрядних речень, їх істотні ознаки, межі головної й підрядної частин, кількість частин.

11. Класифікувати складнопідрядні речення за значенням і будовою, засобами зв'язку в них.

12. Розрізняти сполучники й сполучні слова.

13. Правильно ставити коми між частинами складнопідрядного речення й обґрунтовувати їх; знаходити і виправляти помилки на вивчені правила.

14. Конструювати складнопідрядні речення різних видів і вводити їх у тексти різних стилів.

15. Знаходити у тексті безсполучникові складні речення.

16. Визначати основні ознаки, смислові відношення між частинами безсполучникових складних речень.

17. Розмежовувати безсполучникові складні речення й сполучникові (складносурядні й складнопідрядні).

18. Розрізняти види безсполучникових складних речень за характером синтаксичних і смислових зв'язків між простими реченнями.

19. Правильно інтонувати безсполучникові складні речення.

20. Правильно ставити розділові знаки між частинами безсполучникового складного речення й обґрунтовувати їх; знаходити і виправляти пунктуаційні помилки на вивчені правила.

21. Знаходити у тексті складне речення з різними видами зв'язку, визначати його основні ознаки й структуру.

22. Аналізувати й зіставляти виражальні можливості складних речень із різними видами зв'язку й синонімічних конструкцій.

23. Усвідомлювати текст, його істотні ознаки й структурні особливості, визначати тему, основну думку тексту, виділяти ключові слова в тексті й тематичне речення в абзаці.

24. Визначати види й засоби міжфразного зв'язку, розподіляти текст на мікротеми, членувати речення у висловлюванні на відоме й нове, розрізняти спільне й відмінне між мікротемою й абзацом.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

1. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Вітру на морі не було...* вибрати

- А коли ми повернулися з екскурсії.
- Б хоча за прогнозом і обіцяли буйного.
- В як і очікуваного кілька днів сонця.
- Г проте клекотав сильний прибій.
- Д штиль радував матерів із дітьми.

2. Перед виділеним сполучником треба поставити кому в реченні (розділові знаки пропущено)

- А Ну хто не грав його і хто не слухав?
- Б Десь коні ржуть і глухо грають сурми.
- В У полі сонце і в селі все залито гарячим сяйвом.
- Г Без слова немає обнови і часу мертвіє відлік.
- Д Вже червоніють помідори і ходить осінь по траві.

3. НЕ ТРЕБА ставити тире між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

- А Чимось зарадиш людині і на душі легко весь день.
- Б Чужих два слова в пісні буде і пісня вся тоді чужа!
- В Озавався постріл над рікою і на коня схилився козак.
- Г Давно закінчилася злива і хмари розійшлися.
- Д Квітує жито і ячмінь колос викидає.

4. Прочитайте речення.

Чи осінь(1) чи зима(2) чи в зелені діброва(3) весни вітає дні(4) чи літо славить птах, - усе мені шумить хода твоя шовкова (5) а стан твій молодий пливе в моїх очах.

Кому треба поставити на місці всіх цифр, окрім

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4
- Д 5

5. Виділене слово є сполучником у реченні
- А Щасливий, *хто* сни має милі.
  - Б *Скільки* голів, стільки й умів.
  - В Виспівує та щебече, *поки* місяць зійде.
  - Г Немає такого дерева, *щоб* на нього птиці не сідали.
  - Д Нещасна нація, *котра* не вміє цінувати свої таланти.
6. Складнопідрядним із підрядною частиною міри і ступеня є речення
- А Стара верба од старості зомліла, забула, що сказав їй водяник.
  - Б За все, що взяв од пирога життя, платити доведеться по рахунку.
  - В Лани зеленого збіжжя, що саме красувалося в той час, дрімали тихої ночі.
  - Г Цвіте липа так буйно й розкішно, що все місто плаває в задумленому мареві.
  - Д Ти ніяк не можеш зрозуміти, що без науки неможливий розвиток суспільства.
7. Складнопідрядним із підрядною порівняльною частиною є речення
- А Згадайте в поспіху вагона, в невідворотності звикань, як рафаелівська Мадонна у вічі дивиться вікам!
  - Б Як без раннього світання день не піде на полях, так без першого навчання до наук закритий шлях.
  - В Очі спостерігали, як подячно зітхає земля, звільнена від бур'янів, глибоко зорана, розпушена.
  - Г З дороги видно було, як вився у низині кривульками глибокий та каламутний Прут.
  - Д Ми держались за руки, підняли догори голови і слухали, як грають у цвіту бджоли.
8. Складне речення з підрядним обставинним місця утвориться, якщо частину *де* кує зозуля вписати замість крапок у реченні
- А У гаю, ..., свято весни вповні.
  - Б Чекай мене біля ставу, ...
  - В У тих місцях пісні, ..., ліризм посилюється.
  - Г Виглядатиму тебе, ...
  - Д Вислів ... є двоскладним реченням.
9. Складнопідрядним із підрядною частиною часу є речення
- А Як сьогодні пам'ятаю той день в інституті, коли нам, новоспеченим учителям історії, давали призначення.
  - Б У нас тільки в березні після хуртовини бувають оті несподівано дивовижні

дні, коли природа якимсь одним пристрасно-чародійним завершенням поєднує небо й землю.

В А як вечір срібними човнами пропливе між парами в саду, над твоїми чистими думками зіркою щасливою зйду.

Г Осіннє сонце, що надвечір спромоглося продерти хмари, схилялося над обрієм і сяло своє золотаве насіння у вогку землю.

Д Благословенна будь та вічна мить, коли йому на думку спала така ідея.

10. Між частинами безсполучникового складного речення треба поставити кому в рядку (розділові знаки пропущено)

А Впаде мороз на яблуневий цвіт залишимося без врожаю.

Б Натужно шуміли ялиці потріскували на морозі стовбури.

В І диво дивне сталося із ним совість заговорила.

Г Сумно місяць поглядає в нього братика немає.

Д Прийде осінь у засіках буде хліб золотий.

11. Правильно поставлено розділові знаки в реченні

А «Денисе, відтепер кажи: пройшов Крим, Рим і будапештські труби» — не втримався Хаєцький.

Б «Гриміла наша мінометна і гриміти буде!», — запевнили товариші Васю на прощання.

В Прилетіла ластівочка, стала собі щебетати, господаря викликати: «Вийди, вийди, господарю, подивися на кошару».

Г Котився віночок по полю, просився у женчиків додому — «Возьміте мене, женчики, з собою та занесіть мене до господаря в stodолу».

Д «О Лавріне, ти перемиг мене, — сказав схвильовано Крауз: — Я хотів просити тебе про дочку».

12. Установіть вид підрядності у даному реченні

Відкрій мені таємне джерело, де дерево росте старезне, вузлувате, і покажи, як глибоко вросло у землю моїх пращурів коріння.

А однорідна підрядність

Б неоднорідна підрядність

В послідовна підрядність

Г комбінована підрядність

13. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А Подивився на чисту пелену снігу, а тоді написав пальцем великими літерами:

«Судив і присуд виконав я — Григорій Многогрішний. А за що — цей пес сам знає».

Б «Ти, Михайле, — кажу, — хоч би разочок на неї глянув. Бач, як вона до тебе світиться».

В Мама довго мовчить, потім зітхає і каже: «Вона любила твого тата. А ти на нього схожий...»

Г «Цирк? — перепитав Оверко, — Рід наш великий, голови не щитані, крім нас двох, ще троє рід носять».

Д Нема Січі; очерети у Дніпра питають: «Де-то наші діти ділись, де вони гуляють?»

14. Засобом міжфразового зв'язку речень є

Євген Чикаленко, як і багато інших українських патріотів, гідних пошани нащадків, залишається поки що в затінку. Постать ця по-своєму унікальна.

А займенник

Б лексичний повтор

В контекстуальні синоніми

Г однакові часові й видові форми дієслів-присудків

Д сполучник

15. Установіть відповідність.

Вид підрядного речення

1. обставинне допустове

2. обставинне умови

3. обставинне місця

4. обставинне міри і ступеня

Приклад

А Куди голова задумає, туди ноги понесуть.

Б Що темніша ніч, тим яскравіші в ній маяки.

В Коли терпінню приходить край, народ мов буря.

Г Держімося землі, бо земля держить нас.

Д Не бійся правди, хоч вона гірка.

16. Установіть відповідність.

Характеристика речення

1. складносурядне

2. складнопідрядне

Приклад

А Історичні факти лишаються фактами, їх можна по-різному пояснювати, але не замовчувати.

Б Чорта крути за хвіст, а він радий: довший хвіст

3. безсполучникове **В** виросте.
Як добре те, що смерті не боюсь я і не питаю, чи
тяжкий мій хрест
4. складне з різними видами зв'язку **Г** Цілу ніч надворі виє хуга, плаче, деренчить в
віконнім склі.

Д Знов зустріча земля годину літню і дерево
пахучо зацвіта.

17. Установіть відповідність (розділові знаки при прямій мові пропущено).

Приклад

Схема речення

1. Ет байдуже озвалася матуся то був не день, то сполох був, та й годі. **А** А: «П!»
2. А ясень їй киває в верховітті Найкраща в світі! **Б** «П», — а.
3. Це і все. Я йду помститися, Олесю сказала Христя. **В** «П, — а, — п».
4. Драбиною її плещи, та добре! кричала Кайдашиха Нехай не збирає яєць на нашому горищі! **Г** «П, — а: — П».
- Д** «П! — а. — П!»

18. Установіть відповідність (розділові знаки при пропущено).

Розділовий знак

Речення

1. кома **А** Чую білі пісні лебедині над озерами пізніми гаснуть.
2. тире **Б** Розумний учить дурень повчає.
3. двокрапка **В** Так по зимі приходять весни і по грозі сіяє синь
4. крапка з комою **Г** Ці святі простори вічні і вічний тут народ живе.
Д Шелестить пожовкле листя по діброві гуляють хмари сонце спить.

19. Розставте розділові знаки в реченні

Минають роки десятиліття по смерті Довженка а у світі не меншає фестивалів де завжди його поцінують кінематограф світу мав бив же давно заснувати найвищу премію його імені бо по суті усі режисери його учні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

№	Назва	Автор	Клас	Вид-во	Рік вид.	Гриф
<i>Основні підручники та навчальні посібники</i>						
1.	Українська мова (підручник)*	Заболотний В.В., Заболотний О.В.	9	Гене́за	2009	Наказ МОН № 56 від 02.02.2009
2.	Українська мова (підручник)*	Глазова О.П., Кузнецов Ю.Б.	9	Зодіак-ЕКО	2009	Наказ МОН № 56 від 02.02.2009
3.	Українська мова (підручник)*	Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В., Ляшкевич А.І., Омельчку С.А.	9	Освіта	2009	Наказ МОН № 56 від 02.02.2009
4.	Українська мова (підручник)*	Ермоленко С.Я., Сичова В.Т.	9	Грамота	2009	Наказ МОН № 56 від 02.02.2009
<i>Додаткові підручники та навчальні посібники</i>						
5.	Українська мова. Тестові завдання для перевірки навчальних досягнень учнів	Домарецька Г.А., Шевченко Є.Ф.	5-9	Навчальна книга - Богдан	2011	Лист ПТЗО №1.4/18-Г-373 від 29.06.2010
6.	Українська мова. Довідник. Завдання в тестовій формі	Куриліна О.В., Овчиннікова І.І., Земляна Г.І.	5-11	Абетка	2011	Лист ПТЗО №1.4/18-Г-225 від 11.04.11
7.	Український правопис. Практикум	Дудка О.О., Шевелева Л.А.	5-11	Гімназія	2011	Лист ПТЗО №1.4/18-Г-308 від 17.05.2011
8.	Українська мова. Комплексний довідник	Дудка О.О., Шевелева Л.А.	5-11	Гімназія	2011	Лист ПТЗО №1.4/18-Г-183 від 30.03.2011
9.	Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. ч. I	Авраменко О.М.	5-11	Грамота	2011	Лист ПТЗО №1.4/18-Г-420 від 23.06.2011
10.	Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. ч. II	Авраменко О.М.	5-11	Грамота	2011	Лист ПТЗО №1.4/18-Г-422 від 23.06.2011
11.	Українська мова. Довідник. 1500 завдань у тестовій формі	Авраменко О.М.	5-11	Грамота	2010	Лист ПТЗО №1.4/18-Г-368 від 29.06.2010

12.	Українська мова. Довідник. 1500 завдань у тестовій формі	Авраменко О.М.	5-11	Грамота	2010	Лист ПТЗО №1.4/18-Г-368 від 29.06.2010
13.	Довідник з української мови. 5- 11 класи	Тележкіна О.О.	5-11	Ранок	2010	Лист ПТЗО №1.4/18-Г-718 від 19.10.2010
14.	Шкільний довідник з української мови	Мілянєвський Е.	5-11	Астон	2010	Лист ПТЗО № 1.4/18-Г-408 від 19.10.2009
15.	Українська мова. Довідник для абітурієнтів та школярів	Дияк О.В., Прудка В.М.	5-11	Літера ЛТД	2010	Лист ПТЗО № 1.4/18-Г-357 від 29.06.2010
16.	Сучасний український правопис. Практичний довідник	укладач Попко О.Г.	5-11	Весна	2011	Лист ПТЗО № 1.4/18-2515 від 20.10.2008
17.	Практикум з правопису з української мови	Омельчук О.А.	5-11	Грамота	2009	Лист ПТЗО № 1.4/18-2178 від 11.06.2009